

*Van 24 tot en met 31 december 2016 valt het Chanoeka, het 'Feest van de vernieuwing (herinwijding) van de tempel'(Joh. 10:22). De geschiedenis rond het ontstaan van dit feest is uitermate actueel en heel profetisch. Daarom laten wij hier een gedeelte volgen uit mijn boek, De Herder en de tempel, blz. 97-100. Moge tijdens deze week een heel krachtig profetisch geluid gehoord worden.*

De bladzijden, voorafgaand aan het volgende citaat, is geschreven over de poging tot totale vernietiging van Juda die enkele eeuwen eerder plaats tijdens Esther en door haar optreden werd verhinderd. Daaraan herinnert het Poerimfeest.

‘Het tijdelijk verworpen *Israël* is voor haar voortbestaan aangewezen op *Juda*. Dat maakt het voor de tegenstander de moeite waard om een nieuwe vernietigingspoging te wagen. Ruim ander halve eeuw voor de komst van de Messias wordt Juda in de wortel van haar bestaan –de dienst van de levende God- aangetast. De methode is geraffineerder en weezinwekkender dan ooit. En het dodelijke gevaar schuilt ditmaal allereerst in de ‘geestelijke’ leiders van het volk zelf....

### **Het heiligdom verontreinigd**

Om de ernst van de toestand te beseffen, dienen wij ons te realiseren dat God op vele manieren *Israël* onderscheiden heeft van de volken. In de eerste plaats is daar de *sabbat*. De zevende dag, rustdag, toegewijd aan God. Als een teken van trouw tussen God en *Israël*.<sup>1</sup> Een tweede verbondsteken is de *besnijdenis*. Elk jongetje van acht dagen oud ontvangt het als een onuitwisbaar teken gegrift in het manlijk lid. ‘Mijn verbond zal in uw vlees zijn’, zei God tegen Abraham.<sup>2</sup> In de derde plaats heeft God aan *Israël* –en aan geen enkel ander volk!- Zijn *geboden* bekend gemaakt. <sup>3</sup>Alle *Heilige Schriften*, vanaf Genesis tot en met Maleachi, waren inmiddels in omloop. Zij waren te midden van het volk, als een getuigenis van Gods daden en spreken! In de vierde plaats gaf God *Israël* Zijn *heiligdom* in haar midden. Iets van de hemelse heerlijkheid woonde vroeger in het heilige der heiligen, boven de ark. Al was de ark verdwenen en de heerlijkheid Gods na de terugkeer uit Babel nooit meer in de herbouwde tempel neergedaald, toch was de tempel de plaats van ontmoeting tussen God en *Israël*. Het was de plaats van verzoening en gemeenschap met God. De plek ook om - een vijfde teken- de *‘feesttijden des HEEREN’* te vieren! *Juda* ’s volksbestaan

---

<sup>1</sup> Exodus 31:13

<sup>2</sup> Genesis 17:13

<sup>3</sup> Psalm 147:19,20

draaide niet om sport, cultuur en vermaak, maar om de dienst van de ene, ware God! Maar dat moest dan nu maar eens voorgoed afgelopen zijn.....

### **Modernisme in haar ware gedaante**

Een paar vooraanstaande Judeeërs, die zichzelf het hogepriesterschap voor een hoge prijs door een heidens vorst hadden laten aanmeten, bestreden elkaar om de voorrang.<sup>4</sup> Zij paptten aan met Antiochus Epiphanes uit Syrië. Zij nodigden hem letterlijk uit, er aan mee te werken om alle bovengenoemde kenmerken van Juda als uitverkoren volk ongedaan te maken. Ongelofelijk! Joodse geestelijken die af willen van de sabbat, de feesten, de tempeldienst zoals door God voorgeschreven, en die zelfs het teken van de besnijdenis lieten verhelpen, de heilige boekrollen opspoorden om hen te verbranden en de heidense eredienst van Zeus hielpen in te voeren. Het beeld van deze afgod werd nota bene op het reukwerkaltaar geplaatst. Varkens, onreine dieren, werden daarop geofferd. En met het vleesnat daarvan werd het hele heiligdom besmeurd. Alle heilige voorwerpen werden verwijderd en een 'eredienst in overtreding' werd ingesteld. En wie het waagde, hier niet aan mee te werken, kon op de dood rekenen!

### **Een oud liedje**

Wie niet van de geschiedenis leert, wordt gedwongen deze te herhalen, zegt men. Dat bleek ook toen. Eeuwen eerder, in de woestijntijd waren het de Moabieten die de Israëlieten uitnodigden, deel te nemen aan een feest van seksuele uitpattingen met een religieuze saus overgoten. Vermenging van de ware dienst van God met afgoderij is de meest geraffineerde manier om de dienst van God te vernietigen. Het scheen te lukken. Totdat...priesterzoon Pinchas, Eleazar, met eigen ogen zag hoe de zoon van een vooraanstaande Simeoniet doodgemoedereerd met de dochter van een vooraanstaande Moabiet naar hun tent toe liepen. Naar de 'hoerenwinkel', luidt de Statenvertaling. Een heilig vuur laaide op in Pinchas. Hij liep hen achterna, en doodde hen ter plekke. 'Toen hield de plaag op'. Er waren reeds vierentwintig duizend slachtoffers gevallen, maar nu was de straf ten einde! God verbond zich van nu af aan voor altijd aan het nageslacht van Pinchas.

### **Mattathias en zijn zonen bieden weerstand**

Het was zo'n twaalf eeuwen later. Jeruzalem en het heiligdom waren reeds ontwijfd, de bevolking grotendeels uitgemoord. Nu ging het richting Modin. Daar woonde een heel toegewijd Joods priestergeslacht, Mattathias en zijn zonen. Als men die man zo ver kreeg, dat hij als eerste van zijn stad een varken voor Zeus offerde, zou de hele bevolking hem daarin volgen. Mattathias weigerde resoluut. Maar toen hij zag dat een andere Jood wel werd overgehaald,

---

<sup>4</sup> Een diepgaande beschrijving van de geschiedenis rond de verontreiniging en de vernieuwing van de tempel is te vinden in: J.Rottenberg, Israëls feesten, blz.131-148, uitg. H. Veenman & Zonen, Wageningen, 1934

grepen hij en zijn zonen in. Hetzelfde vuur dat zijn voorvader Pinchas bezielde, brandde ook in zijn hart en dat van zijn vijf zonen. Een felle strijd ontbrandde. Zij kregen het zwaar te verduren. Zij moesten vluchten van de ene grot naar de andere. Op een sabbat toen zij niet wilde vechten, werden er duizend van hun medestrijders gedood. In het vervolg besloten zij, als zij weer op sabbat werden aangevallen, terug te vechten.

### **De tempel gereinigd!**

Na een hevige strijd van enkele jaren behaalden zij de overwinning. Op de banier waaronder zij streden, stonden de woorden: 'wie is U gelijk onder de goden, HEERE?'<sup>5</sup> De eerste hebreeuwse letter van elk van deze woorden vormden samen het woord 'Makbj'. De meest waarschijnlijke verklaring van 'Makkabeeën', de naam van deze vrijheidsstrijders. Uiteindelijk werd op exact de zelfde datum waarop de tempel enkele jaren eerder verontreinigd was, deze door hen weer van alle smetten gezuiverd en opnieuw ingewijd. Voortaan zou elk jaar een acht dagen durend 'feest van reiniging van de tempel' gevierd worden. Een achtarmige lamp<sup>6</sup> zou branden. Elke dag een lichtje meer.

### **Het wonder van het flesje olie**

Er is een oud verhaal. Het is moeilijk na te gaan, of het historisch is of een legende. Maar het legt wel de situatie bloot. De mannen van de Griekse stroming die met de Syriër, Antioches de 'dolzinnige'<sup>7</sup> zoals de Joden hem noemden onder één hoedje speelden, waren zeer doelbewust te werk gegaan. Het ging er om dat alle olie van de zevenarmige kandelaar in de tempel verontreinigd zou worden. Israël was geroepen een 'licht voor de volken' te zijn, en dit werd als het ware symbolisch ongedaan gemaakt. Er werd echter bij de tempelreiniging één flesje olie voor de kandelaar gevonden dat nog verzegeld was, niet verontreinigd. Het zou genoeg zijn om de kandelaar één dag te laten branden. Door een wonder van God echter kon de kandelaar er acht dagen door branden, zodat er tijd was om weer zuivere olie te maken. Vandaar het feest met een achtarmige in plaats van zevenarmige kandelaar. Het feest begint op de vijftiende van de maand Kislew, die ongeveer samenvalt met onze decembermaand.

Juda had aan de Griekse cultuur weerstand geboden. Het Joodse geloof was niet voorgoed uitgebannen door heidense afgoderij. Als de Messias komt, zal er nog een uitverkoren volk zijn, dat enig besef heeft van haar roeping. In elk geval zullen sabbat, besnijdenis, geboden en wetten, tempeldienst en feesten deel uitmaken van Juda's volksbestaan. Maar om Israëls voortbestaan te verzekeren, zal een groter offer gebracht moeten worden.....'

---

<sup>5</sup> In het hebreuws: Mi Kamocha Baelim Jahwe, Exodus 15:11

<sup>6</sup> de zogenaamde chanoeka .

<sup>7</sup> Epimanes in plaats van Epiphanes, 'de stralende'